

MEIN KAMPF

– regényrészlet

*Mind tágabb körökben kering, s ha szól már,
nem hallja a sólyom, mit mond a solymár;
széthull minden; már nem tart a közép;
a földet anarchia dúlja szét,
vérszín ártatlanság áldozata megfúl;
hitehagyott a jó, s a rosszakat
a meggyőződés szenvedélye fűti.*

*Bizton a jelenés már közeleg;
Második Eljövétel közeleg;
a Második Eljövétel! S alig
ejtem ki a szót – a Spiritus Mundi
rémlik élem, sivatagi homokban
oroszlántestű, emberfejű lény,
szeme üres, kegyetlen, mint a nap,
combja megmozdul lassan, s körülötte
nyugtalan madár-árnyak kavarnak.
Sötétség újra; de most már tudom,
hogy húsz évszázadig kényszerített rá
egy bölcső megkövült lidérces álmat,
s hogy – ideje jövén – miféle vad
cammog majd Betlehembe, megszületni.*

W. B. Yeats: A második eljövétel
(Ferencz Győző fordítása)

Múlt ősszel egyszer s mindenkorra ab-
bahagytam a biciklizést. Éles fájdalom
nyilallt a derekamba, elhatolt egész a jobb lá-
bam nagyujjáig, és örökre kivetett a nyereg-
ből. Miután másfél hónapon keresztül ver-
gődtem egyik szakrendelőtől a másikig, kö-
zölték a diagnózist: *discus hernia*. Végül az
ideggyógyászati osztályon kötöttem ki, ahol

megismerkedtem Aprcoviccsal. Aprcovics
prosztatarákban szenvedett. Azért feküdt a
neurologián, mert az onkológián nem volt fé-
rőhely. A neurologián általában gyorsan el-
mennek a betegek, átadván a Lebensraumot a
következő nyomorultnak, aki sorra került a
halál kapujában. Elég sok olyan beteg feküdt
itt, akit tulajdonképpen más osztályon kellett
volna elhelyezni, de helyhiány miatt végül
ide dobták. Senki sem fekszik be szívesen a
neurologiára, a néplélekben ugyanis még min-
dig nem eresztett gyökeret a neurologia meg
a neuropszichiátria közti különbség – nemze-
tünk ugyanis eléggé korlátolt, s ennél fonto-
sabb dolgokat sem tud megkülönböztetni –,
ezért a neurologiai betegeket rendszerint pszi-
chopátának, magyarul: bolondnak nézik. Gyak-
ran joggal. Sokan valóban úgy viselkednek, mint
a bolondok. Mondhatni, a többség. Aprcovics
azonban nem tartozott ezek közé. Aprcovics
volt a legszellemibb lény, akit életem során
megismertem. Erre elég hamar ráeszméltem,
noha kezdetben kicsit furcsának találtam őt,
kis híján örültnek néztem. Aprcovics fikarc-
nyit sem köntörfalazott. „Sajnálom, kedves
uram”, szólított meg nyomban, amint befek-
tetek az ápolók a 4-es számú kórterembe,
„igazán sajnálom, hogy nem fogom megérni
a világvégét. Nagy esemény lesz! Az lesz vol-
taképpen az egyetlen igazi esemény. Minden
jel arra mutat, hogy közel a vég! Remélem,
maga vallásos. Ha vallásos, akkor tudja, mit
mondok. Lesz miről beszélgetnünk.” „Vallá-
sos vagyok”, mondtam, és ez igaz is volt. Szó
mi szó, elég langyos volt az én vallásosságom
és elég bizonytalan, instabil, de azért nyu-
godt lélekkel kijelenthettem, hogy vallásos
vagyok. Aprcovics rögtön ezután kapott egy
injekciót, gondolom, morfiumot, amitől azon-
nal elaludt, az ápolónó pedig, aki befecsken-
dezte neki, odaszólt nekem, hogy rá se hede-
rítsek arra, amit Aprcovics hablatyol. „Miket
össze nem hord ez a szegény pára! Folyama-
tosan erős fájdalomcsillapítókat kap. Szünet
nélkül a világvégéről motyog.” Csöppet sem
tetszett nekem ez az ápolónó; egy szőke liba,
aki filmszerepről álmodozik. Az első naptól
kezdve mindent beleadott, hogy megnyerjen
magának, mert valami oknál fogva beképzelt-

te, hogy segíthetek neki eget ostromló ambíciói valóra váltásában. Amúgy semmi sem tetszett nekem az osztályon. Aprcovics mellett még négy beteg feküdt a kórteremben. Ebből három gutaütéses, béna. Semmi más nem csináltak, nem is voltak rá képesek, csupán a szükségüket végezték szünet nélkül azokba az undorító edényekbe, amelyek egy baromfi nevét viselik. Ha mindez film lett volna – a mi ápolónővérkénk nagy öröme –, ezek hárman bizonyára statiszták lettek volna benne. Berakták őket ide, ugyanis a honvédkórházon kívül, ahova nekem nincs bejárásom, gyakorlatilag sehol sincsenek kétágyas kórtermek. A negyedik szobatársunk, Dremletics, egyáltalán nem volt beteg. Ellenkezőleg. Makkegészséges volt. Néhány évvel ezelőtt, mesélte Aprcovics, Dremleticset valami ártalmatlan sebészeti beavatkozás végett fölvtették a kórházba, és ő aztán egyszerűen nem volt hajlandó eltávozni. Ingerülten elutasította, hogy elbocsássák. Semmivel sem tudta megindokolni ezt, mégis maradt, s úgy tűnik, örökre itt akar maradni a neurológiai osztályon, a 4-es számú kórteremben, ahol egyfajta diktatúrát vezetett be. Ennek a Dremleticsnek, a Külügyminisztérium egykori könyvelőjének, aki évtizedeken át a harmadik világ országaiban szolgált, kémkedett és végezte buzgón besúgóí tevékenységét a JSZSZK nagykövetségein és konzulátusain, nagyon jó kapcsolatai voltak. Nem volt ugyan rangja – közönséges hivatalnok volt, úgynevezett tintanyaló –, de jókora kapcsolati tőkével rendelkezett. „A Külügyminisztérium olyan, mint egy titkos társaság. A Külügyminisztérium a szabadkőműves páholyok elve szerint működik. Veszélyes emberek ezek! Nem szabad ujjat húzni velük!”, figyelmeztetett Aprcovics. „A neurológia volt főorvosa, Mandics doktor”, mesélte Aprcovics, „szilárdan eltökélte, hogy kiebrudalja a kórházból ezt az élősködőt, ám a végén őt üldözték el a kórházból, Mandics doktort, a világhíres idegsebészt. Botrányba keverték, szexuális zaklatást fogtak rá; ebben az ügyben tisztességtelenül járt el a mi Milica nővérkénk, akinek a háttérben meghúzódó összeesküvők, a külügy szabadkőművesei jelentős filmszerepet ígértek. És

Mandics doktornak mennie kellett. Most egy magánklinikai igazgatója Svájcban. Dremletics pedig maradt az ideggyógyászatban. Úgy tűnik, örökre. Esze ágában sincs lemondani az ingyen szállásról, az ingyen ellátásról meg

Szárszói Törvények

Városaid – bogok a halál,
mit kívettél csak az Úr,
vagyodtem mit kennek, hová,
boldogan-boldogtalanul.

Mossán nétek veréptetőid:
ne hátród le pikkeljeimet!
Tarts meg – a Semmit ne ússzam,
ha kennek szonjan is veszek.

.....

Úgy halok meg, hogy igazi
szép arcod nem láttam soha,
vagy arcod volna címered:
é felhuffadt karkalapja?

Pénz kell? Mint halott holdos szalma-
szárazját, feltésem az eget,
fogad el: szögri keszede
villag – a vashatos – peng.

Baka István

Baka István kézirata

a kábeltévéről. Azóta senki sem merészeli megkérdőjelezni Dremletics jogtalan és minden alapot nélkülöző tartózkodását a tekintélyes egészségügyi intézményben. Meg kell adni, jókora hatalomra tett szert ez a senkiházi! Senkit sem bocsáthatnak el az osztályról és senkit sem vehetnek fel anélkül, hogy konzultálnának Dremleticcsel. Dremletics azonban még magasabbra tör. El akarja érni, hogy beváltsák a poliklinika igazgatóbizottságába. Ezért nincs szinte soha a kórteremben, az ágyában. Körbe-körbe járkal és lobbizik. Fölmelegíti a kapcsolatait. Megállás nélkül telefonál. Valószínűleg nyélbe fogja ütni, amit a fejébe vett. Megvan a kellő motivációja hozzá: a poliklinika igazgatóbizottságának tagjai több mint tizennyolcezer dinár juttatásban részesülnek.” „És mi lett a nővérrel, azzal a Milicával? Elbocsátották?” „Á, dehogy!”, felelte Aprco-

BÁBJÁTÉK

Esik, és mintha szálain
lógnék - zsinórokon a báb.
Lerogyógnék már... Ki kényszerít
ágálni görcsösen tovább?

Lábaik a proscéniumba
lógatva kőpnék a világra...
Ki kényszerít hős és bohóc
szerepben tetszelegni váltva.

Díszlet a táj, és fűt a felhők
kifakult, málló függönyök,
s mit annak hittem: a szabadság
színet két felvonás között.

Esik, és mintha szálain
lógnék - zsinórokon a báb.
Csalom vagy nem csalom magam,
ágálok én, Uram, tovább.

Baka István

Baka István kézírata

vics. „Ez az a nővérke, aki nekem a morfiomot adja, magának meg a Nimulidot és a Tetrazepamot. Meg is jutalmazták egy filmsze-reppel, igaz, csak rövidke epizódszerep volt, messze alatta maradt annak, amiről álmodozott. Egy undorító jelenetben, amilyenekkel tele van a filmművészetünk, vagy tízen megerőszakolják valami odvas pincében, igaz, az osztályon azt beszéljük, hogy voltaképpen nem is volt az erőszaktétele, ha érti, mit akarok ezzel mondani...” Alig fejezte be a mondatot, belépett a kórterembe a mi Milicánk, és beadott Aprcovicsnak egy adag morfiomot. Igaz, hogy Aprcovicsnak szörnyű fájdalmak voltak, igaz, hogy én nem értem hozzá, de szerény véleményem szerint túl sok morfiomot adagoltak neki. Mintha el akarták volna hallgattatni. Én megkaptam a Nimulidot meg a Tetrazepamot, és udvariasan le is nyeltem, noha semmi hatásuk nem volt. Lenyeltem, mondom, a tablettákat, noha, ami az ortopediában meg a sebészetben hiszek. Véleményem szerint minden más ágazat, az összes többi úgynevezett specializáció közönséges vásári szem-

fényvesztés. A nővérke ezen a napon a szokásosnál is feltűnőbb sminket viselt. Ha mindez huszonöt évvel korábban történik, nyilván még rám is kacsint. Feltehetően látott egy filmben, egy jelentéktelen epizódban, amelyben rendező ismerősöm rábeszélésére jelentem meg egy gyengeelméjű pillanatomban, ami nálam nem ritkaság, és azt hitte, hogy én vagyok a hazai kinematográfia kisistene, a szerb film Vittorio de Sicája vagy Drempticse. Ahelyett azonban, hogy fölháborodtam volna, hiszen ezt kellett volna tennem, én elszomorodtam, és eszembe jutott egy hasonlóan kudarcba fulladt női ambíció a régműltből. A nővérke eszembe juttatott egy bizonyos Cucát, aki az Albánia-palotánál lévő aluljáróban, a Planika cipőboltban volt elárusító, és nekem a múlt század hetvenes éveinek közepén viszonyom volt vele. Egy pillanatra megörültem, hogy nem haltak ki belőlem teljesen az érzelmek, Aprcovics aludt, a gutaütött szobatársak megállás nélkül végezték kis és nagy dolgukat a szaros edényekbe, elviselhetetlen bűzt árasztva, ami elől az emlékekbe menekültem. Ám az emlékekben szintén ammóniabűz fogadott, azon egyszerű oknál fogva, hogy az Albánia melletti aluljáróban játszódtak, ahol abban az időben volt egy elhanyagolt nyilvános vécé, a kukkoló meleg találkozóhelye, akik naphosszat vizelést szimuláltak, és sóváran bámulták a vécé többi használójának nemi szervét. Akkortájt egy akvárium-szerű, üvegfalú étteremben szerettem üldögelni, amelyet a népnelv Üveggolyónak nevezett. Az étterem valódi neve idővel ki is ment a fejből. Jelenleg, ha nem tévedek, valami szélhámós turistairoda székel azon a helyen. Abban az időben azonban az Üveggolyó meglehetősen előkelő hely volt, legalábbis én annak véltem. Az Üveggolyóval szemközt állt a Planika cipőbolt. Ez a bolt később kulcs szerepet játszott abban, hogy Cucával közel kerültünk egymáshoz. A Planika üzletvezetőjének szerepe sem volt lebecsülendő, habár sohasem ismerkedtem meg vele, annak ellenére, hogy – nehezen megmagyarázható körülmények összefonódásának köszönhetően – néhány hónapig, vagy talán egy egész évig az ő másfélszobás, komfortos lakásában él-

tem a Marijan Gregoran utca 24. alatt. Egyszóval – Jotics. Túlzás nélkül elmondható, hogy ez a Jotics volt valószínűleg a leglelkiismeretesebb üzletvezető az egész volt Jugoszláviában. Lelkiismeretessége különösen a Planika cipőbolt nyitáskor és zárásakor jutott kifejezésre. Egyszerű művelet, tiszta rutin, mondhatni, ám Jotics soha semmit nem engedett át a véletlennek. Az Üveggolyó üvegfalainak köszönhetően ebből a kocsmából be lehetett tekinteni az egész aluljárót. Gondolom, így esett, hogy a kávéházi haverjaimmal felfigyeltünk arra a kivételes elővigyázatosságra, ami Jotics ténykedéséből süttött a munkaidő végén. Jotics, miután megszámlálta a bevételt, pontban nyolc óra öt perckor kilépett a boltból és bezárta az ajtót. Semmit nem engedett át a véletlennek, szó szerint semmit. Görcsösen belekapaszkodott a kilincsbe, rázta az ajtót, tízszer is meggyőződött, hogy rendesen be van zárva, majd elindult a (csak néha mozgó) lépcső felé, ami a Mosa Pijade utcára visz fel. Vagy egy hasonló nevű utcára. Azonban nem jutott messzire. Alig tett meg néhány lépést, kétségei támadtak. Mi van, ha valamit elmulasztott, töprengett magában, gondolom én. Mi van, ha figyelmetlen volt, és mégsem zárta kulcsra az ajtót? Hiszen az aluljárókban mindig ólálkodnak settenkedő tolvajok, akik úgy tesznek, mintha a kirakatokat nézegetnék, miközben alig várják, hogy egy-egy szórakozott üzletvezető elfelejtse kulcsra zárni a boltját. Ha az üzletvezető szórakozott és felelőtlen, és nem ellenőrzi, hogy minden rendben van-e a zárral, a tolvajok az éj leple alatt mindent kihordanak a boltból. A pimaszabbak még arra is képesek, hogy a pult mögé szarjanak, hogy aztán reggel annál jobban megbotránkozzanak az alkalmazottak. Joticssal azonban ilyesmi, mint látjuk, nem történhetett meg. Ugyanakkor valami sokkal rosszabb esett meg vele, aminek elbeszélésére majd sort is fogunk keríteni. Jotics tehát újra meg újra visszatért a rablás helyszínére, amely rablás valamely éjszaka mindenképp bekövetkezett volna, ha ő nem lett volna lelkiismeretének rabja, és ha nem ellenőrizte volna, hogy rendesen be van-e zárva az objektum. Nem egyszer vagy kétszer. Meg

tudnék rá esküdni, hogy voltak napok, amikor Jotics legalább százszor elment a mozgólépcsőig, ott megtorpant és visszasetett, hogy megrázza az ajtót. Tíz óra is volt, mire összegyűjtött annyi önbizalmat, hogy hazamenjen. Ahol ismét utolérte őt a kétség, és fél tizenkettő körül ismét visszajött az aluljáróba, mégpedig a külvárosból, Karaburmáról, jó néhányszor ellenőrizte, hogy minden rendben van-e, majd sikerült még időben elcsípnie az utolsó tizenhatost, amely éjfél után tíz perccel indult. Mindehhez tudni kell, hogy az Albánia melletti aluljáró a hetvenes években forgalmas és előkelő hely volt. Miljakovac, Cerak, Petlovo brdo és más távoli negyedek avantgárd férfiúi ide hozták ondolált hajú feleségüket, hogy az asszonyok bámulják a külföldi áruval megrakott kirakatokat és fölhájanak a főváros technikai csodájára, a mozgólépcsőre. Jotics éberségének híre kelt, így aztán este fél nyolc körül Belgrád különböző negyedeiből ideszállingóztak sörözni a városi bitangok, hogy elnézzék, mint a színházban, Jotics bezárási és bezárási-ellenőrzési rituáléját. Mígnem egy napon Joticsnak nyoma veszett. A szó szoros értelmében nyomtalanul eltűnt. Csatlakozott az *eltűnt személyek* szomorú és megfoghatatlan társadalmi csoportjához. Erről a *Vecsernye novoszt*i rendszeresen, folytatásokban beszámolt, mivel abban az időben – a hetvenes évek közepén – a gyilkosság, az emberrablás és a titokzatos eltűnés még mindig szenzációszámba ment. Ez időtájt – nem emlékszem pontosan, hogy s mint – ismerkedtem meg Cucával. Hamarosan együtt jártunk. Megvártam, míg végez, aztán elsétáltunk a Skadarlijára vagy a korzóra sörözni, sült apróhalat enni. Egy este Cuca föl vitt a lakására, és odaadta magát nekem. Jotics, a volt üzletvezető lakása volt ez! Ugyanis miután Joticsot hivatalosan holttná nyilvánították, a komfortos másfél szobás lakást kiutalták Cucának. Az irigyek azt rebesgették, Cuca azon az áron jutott hozzá a lakáshoz, hogy több alkalommal lefeküdt a lakásbizottság elnökével, bizonyos Delcevvel. Ezzel szemben ő azt állította, hogy első volt a legenda *várolistán*. Ámde közel sem volt olyan lelkiismeretes lakó, mint az *eltűnt személy* – így

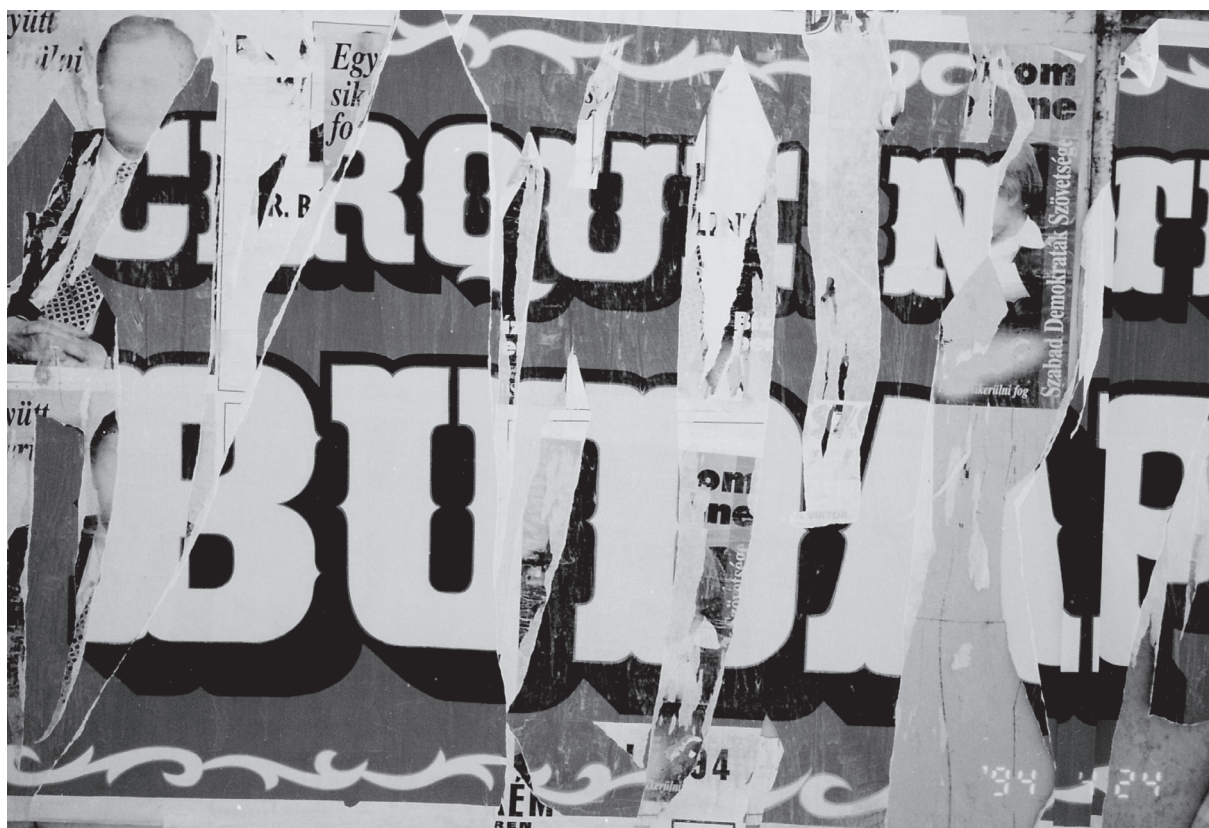
neveztük, hogy elszemélytelenítsük –, és megérdemelte, hogy, legalábbis egy időre, én jussak neki, akinek nemhogy lakása, de még bejelentett lakcíme sem volt Belgrádban. Cuca jó csaj volt, csak kissé hóbortos. Például se-lyem bokszeralsót hordott, s ha farmert vett fel, egyáltalán nem viselt bugyit. Ezt a szeszélyét a higiéniaival magyarázta. A hagyományos női bugyik – állította –, bizonyos százalék műszalat tartalmaznak, a testhez simulnak, van bennük gumi is, s mindez együtt baktériumtenyészetet és kellemetlen szagot eredményez, „A puncinak, drágám”, mondta Cuca, „lélegeznie kell”. Erőltette, hogy személyesen is győződjek meg erről és szagoljam meg a „punciját”. Aminek valóban levendula-, naptalin- és terpentinszaga volt, hacsak nem még erőteljesebb illata. Mielőtt felfedezte volna a pehelykönnyű kategóriába tartozó bokszolók alsónadrágjainak előnyeit – ő is ebbe a kategóriába tartozott –, Cuca terebélyes muszlin bugyikat varrt. Később, amikor az *Elan* sportruháüzletben kezdett alsóneműt vásárolni, minden ment magától. Habár nem egészen simán. Az *Elan* bolti eladói gyanút fogtak, ugyan miért vásárol egy törekeny lány tízesével bokszeralsót, és a bajt megelőzendő feljelentették őt az állambiztonságnak. Az állambiztonság elküldte őket a picsába. Ugyanakkor azonban megdicsérte őket az éberségükért: csak folytassák, anélkül, hogy túlzásba esnének. Cuca eztán úgy mutatkozott be álnevével, mint a nem létező Csukaricai Ökölvívó Klub közgazdásza, s hogy meggyőzőbb legyen a dolog, vett néhány pár bokszkesztyűt is, amelyeket olykor részegen igénybe is vettünk gyakori fizikai leszámolásaink alkalmával. Így oldottuk meg az elkerülhetetlen nézeteltéréseket, a *fair play* szellemében. Nem volt semmi kifogása ellene, hogy időről időre leüssem, azzal a feltétellel, hogy ne sebezzen fel az arcát. Márpedig a bokszkesztyűt mint ha erre találták volna ki. Az igazság kedvéért meg kell mondanom, hogy épp elégszer le voltam ütve én is, különösen azokon az éjszakákon, amikor részegebb voltam, mint ő, akinek a pehelysúly ellenére súlyos keze volt. Nos, ennyiből is látszik, hogy sem Cuca, sem én nem érdemeltük meg a komfortos másfél

szobás lakást, amelynek értékes tárgyait – legyünk őszinték – totális baromságok miatt pusztítottuk. Kis híján tönkretettük a mindörökre eltűnt Jotics többéves iparkodásának eredményét. Aki, Isten nyugosztalja, minden szabadidejét *Lebensraum*jának rendezgetésével töltötte. Mindez, a sok drága bútor a lakással együtt Cucára maradt, mivel Joticsnak nem volt rokona. Jotics művészi szalmaképeket is készített. Igazi virtuóz volt ebben a – mondjuk úgy – képzőművészeti technikában, amelyet a nyugalmazott altisztek különösen kedveltek. A technika a következőkből állt: a szalmát hosszában kettészelték, a félbevágott szálakat a (kicsinek egyáltalán nem mondható) *Proszoeta Kisenciklopédia* lapjai közt préselték, majd egymás mellé ragasztották, mindaddig, míg végül meg nem jelent Josip Broz Tito markáns profilja. Cuca lakásának minden falát Tito marsall szalmaportréi borították. Cucának nem volt szíve kidobni ezeket. Amiként Jotics szobrai sem dobta ki – a gyufából készített Eiffel-tornyot, a kadinyacsai emlékművet meg a „Belgrádi Nőnek” nevezett toronyházat. Akkor még nem voltak műanyag öngyújtók, vagy ritkaságszámba mentek, úgyhogy Jotics műalkotásainak építőanyagát vandál mód cigarettagyújtásra használtuk, mígnem tisztára tönkretettük ezeket az értékes alkotásokat. Cuca szeszélyből és kényelemszeretetből jobbra meztelenül sétált a lakásban. Valami oknál fogva nem szerette a szocialista öngazgatás politikai rendszerét – noha a szocializmus megadott neki mindent, még egy komfortos lakást is, pedig, hihetetlen, de alig volt huszonöt –, és képes volt a fenekét mutatni a marsall szalmaportréjának, miközben csengő hangon énekelte a maga költötte dalocskát: „Tito elvtárs, édes cunci, lásd, ilyen a zsenge punci”. Egy bizonyítékkal több, hogy nem érdemelte meg a lakást. Habár feltételezem, hogy a marsallnak, aki igencsak szerette a nőket, semmi kifogása nem lett volna az ellen, hogy lássa Cuca „punciját”, a zsenge kis picca iskolapéldáját. Mindegy, Cuca magatartása, mondhatni, kirívóan megszegezte a Josip Broz Tito alakjának és tevékenységének védelméről hozott törvénycikkelyt. Ami nem került el Dojcsinovszki ház-

bizottsági elnök éber figyelmét, aki Jotics, azaz immár Cuca lakása mellett lakott, és aki baromi igazságtalanságnak tartotta, hogy egy ilyen tisztességes ember lakásába egy ilyen céda és kacér nőszemély költözött, aki még huszonöt sincs. Dojcsinovszki idejének nagy részét azzal töltötte, hogy lehallgatta (egy poharat támasztván a falnak) a Cuca lakásában folytatott beszélgetéseket. A többi lakásban folytatott beszélgetéseket a távfűtés csövein keresztül hallgatta le. Kifejlesztette a lehallgatás házi technológiáját. Amikor meghallotta Cuca gúnydalát a lecuncizott Tito elvtársról, Dojcsinovszki elment az államvédelemhez, és jelentette a dolgot. Tekintettel az évek hosszú során át tartó sikeres együttműködésre, nem küldték el őt a picsába, de megmondták neki, hogy egy ilyen komoly vádat bizonyítékokkal illik alátámasztani. Ez nagyon lesújtotta Dojcsinovszkit. Bizonyítékok! Dojcsinovszki nyilván kétségbeesett. Nem csoda, hogy az ország hanyatlik s felütötte a fejét a reakció, töprengett bizonyára. Azelőtt, a régi

szép időkben senki sem követelt bizonyítékokat. Azelőtt az államvédelem hitt a munkatársainak. Ezért is volt mintaszerű rend és béke a régi szép időkben. Dojcsinovszki nem adta fel. Részletfizetésre vett egy Grundig magnót az *Elektrotechnában* azzal a céllal, hogy előteremtse a bizonyítékot: Cuca obszcén törvényszegéseinek hangfelvételét. Ezt nyélbe is ütötte – legalábbis ő úgy hitte –, és a *Politika* lapjaiba csomagolt magnószalaggal ismét elment az állambiztonsághoz. Ahol is ezúttal elküldték a picsába, mivel a magnószalag nem számított érvényes bizonyítéknak a bíróságon. Ezen kívül nem is hallatszott róla más, mint sustorgás, recsegés és percegés. Még csak ez hiányzott Dojcsinovszkinak! Nem hisznek a magnószalagnak! Nem hisznek a saját fülüknek! Ez az ország tönkre fog menni. Dojcsinovszkinak, ki gondolta volna, igaza lett. Alig múlt el tizenöt év, és az ország tönkrement.

RADICS Viktória fordítása

Géczi János plakátkollázs-fotográfiája